

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 20

LJUBLJANA, DNE 13. MAJA 1937

LETO X.

Jožko Jurač:

Delavec razmišlja

Gotovo je, da vsakega razmišljujočega delavca zanimajo danes najbolj socialni problemi, o katerih se dosti govori in piše. Med slednje spada tudi časopisje, in kot naročnik dnevnega »Slovenca« imam nekaj izrezkov, ki govorijo vsestransko o socialnih vprašanjih. Ko sem pred nedavnim te izrezke pregledoval, sem moral na vse veselje ugotoviti, da se kot delavec lahko strinjam s pisanjem. Da, celo več: celo navdušilo me je! Morda ne bi bilo odveč, če bi nekaj stavkov iz teh izrezkov prepisal, da bi tako videli, da kljub vsemu mi krščanski socialisti najbolj delamo na uresničitvi nekaterih navodil odnosno napisanih želja v »Slovencu«.

Prebiram uvodni članek »Pravico do življenja«. Lep je. Kaže vso revščino našega malega slovenskega človeka. Proti komu je zapisano: Delazmožnim daj delo in za delo pošten zaslužek, ne miloščine... Potem je nam delavcem še v dobrem spominu Finžgarjev uvodni članek »Krik brezposelnih«. V njem pravi na koncu odstavka o miloščini: Miloščina je in naj bo za revne starčke, sirote, bolnike in otročičke. Za zdrave je delo, z delom kruh in morala. — Kdor o zadnjem stavku razmišlja, ve, kaj vse je v zvezi s kruhom in moralo. Na koncu pravi, da je treba, da »izrežemo pogumno in temeljito« to gnojno rano našega časa, in celo to pripomni, da takoj — »sicer bo prepozno«! Tudi drugi uvodnik »Stiske groze« ni nič manj radikalen ter odkrit. Nadalje berem v uvodniku, ki ga je napisal pod naslovom »Demon kapitalizma« Drin, naslednje: Ali pa smo mi kristjani in katoličani res zainteresirani na tem, da poedini velemagnati dobivajo ogromne plače, da se dobički podjetij razdeljujejo med anonimne delničarje, da delavec le s težavo preživlja svojo družino in da kmet na svoji zemlji strada? — Drin potem pravi: Gotovo ne. — Zelo dobra je tudi papeževa okrožnica o obnovi Mehike. Če je to »Slovenec« prinesel, potem bo pač deloma veljala tudi za nas. O socialni nalogi katoliške Cerkve piše med drugim: ... da se uveljavijo osnovni zakoni katoliške vere, ki so zakon ljubezni in zakon pravice. — Potem nižje spodaj: ... da se izboljšajo pogoji za človeka vredno življenje, delavstva in njihovih družin. In še: Katoliški duhovniki in laiki morajo pri vsem spoštovanju, ki ga morajo izkazati dostojanstvu človeške osebnosti, biti neustrašljivi borci za to, da se nepravilni in človeka nevredni življenjski pogoji, kjer obstojajo, odstranijo. — Mnogo resničnega so zapisali v »Slovencu« tudi glede Španije. Berem na priliko v uvodniku Drin-a, da je imelo špansko meščanstvo »kaj malo smisla« za socialno pravičnost. Ugotavlja: Žal tudi na katoliški strani ni bilo zadostnega razumevanja... O socialnih papeških okrožnicah so morda v poedinih krožkih debatirali... Posebno lepo pa pove spodaj nižje: Popolnoma zmotno je naziranje, da je krščanska misel verno utelešena nekje na — desnici: gospodarski, socialni, politični...

Saj ni res! Živo krščanstvo je tam, kjer je pravičnost in ljubezen v družbi. Predvsem pravičnost! — Tu mora človek pristaviti, da je to naravnost sijajno! — Potem berem še članek pod naslovom: Program — ki je prišel prepozno... Vse lepo in upoštevanja vredno.

Tovariši in tovarišice, ki to berete, morete ugotoviti, da je vse naše delo, vsi napor naših zaupnikov po tovarnah, našega načelstva v Ljubljani ter delo naših agilnih strokovnih tajnikov, odgovor že navedenim stavkom iz »Slovenca«, ki jih je zapisal o socialnem vprašanju. Naša Jugoslovanska strokovna zveza že čez štirideset let dela na vsem tem, kar tu in tam »Slovenec« priporoča. In vendar (na vse čudo) živimo pri »Slovencu« v nemilosti. Kje je vzrok? Kje je vzrok, da gotovim ljudem ni všeč odkritosrčno in iskreno sodelovanje nekaterih inteligentov z nami delavci. E, saj ni treba dolgo razmišljati. Saj mi vemo, kje je vzrok — poslušni in pokorni nismo tako, kot bi radi, zato to preziranje...

Toda kljub lepim besedam v »Slovencu« o socialnem vprašanju, se nam le čudno zdi, da napravi včasih take skoke, da skoro vse podere, kar je napisal dobrega. Saj ni treba, da se dolgo mudimo pri uvodniku na Jožefovo.

Danes že vsi vemo, kaj je minimalna mezda, vemo za njene dobre in slabe strani. Toda vprašamo se pa le lahko, kako je moglo biti v tisti uvodnik zapisano, da pomeni tudi uredba o najmanjši mezdi »velikanski napredek«. Kje pa so sedaj vsi zapisani stavki, ki so tako radikalni, da se še »Delavska pravica« lahko skrije. Povejte, če so določene mezde po papeževi okrožnici! In če pri tem ne pride v poštev stavek: Živo krščanstvo je predvsem v pravičnosti! Zakaj potem taka zamera tov. dr. Pokornu, zakaj naj bi bila potem vsa JSZ nezmožna voditi naprej krščansko delavstvo?! — Videti je, da iskreno čuteč človek in delavec sam take reči vse drugače gleda kot kdo izmed tistih, na katerega sijejo stranski reflektorji iz rok ljudi na desnici. Bodimo odkriti! Delavska organizacija se mora boriti vedno v interesu delavca in delavec pač ne more biti zadovoljen z vsako najmanjšo dobrotico. Saj ne rečemo, nekoliko več brige se že posveča delavcu, toda to je zelo malo, še zelo malo in zaradi trenutnih koristi nekaterih pač delavska organizacija ne more molčati, kaj šele prirediti manifestacijske shode. Mi delavci se pač predobro zavedamo, da je naša borba dolgotrajna in da bo obstojala tudi takrat, ko bo trenutne koristi žel

zopet kdo drugi. Eno pa bi le radi, in to, da pridejo za radikalnimi besedami tudi radikalna dejanja. Bolje je odkloniti uvodnik, ki ga je na priliko napisal Finžgar in kjer pravi, da »delavec, ki stoji do kolen v blatu v strugi Ljubljane, zasluži za 5 do 7-člansko družino čistih 21,50 Din. Ali naj tak delavec od teh krvavih dinarčkov plača hrano, šolanje, stanovanje, obleko...« Kako se to ujema z »velikanskim napredkom«?

Pri vsem tem razmišljanju moramo ugotoviti še nekaj! Razveseljivo je, da postane naše gibanje vse bolj žilavo, to je zelo veliko. Vse naše delo je postalo izključno strokovno in če pri tem še pomislimo, da to vrši krščanska delavska organizacija, smo lahko ponosni. Mi vemo, da bomo proti kapitalu in brezverskemu komunizmu zmagali samo z delom, niti malo pa ne z udrihanjem.

Kakor pa je to delo na eni strani zelo resno in težavno, pa kličemo na drugi strani: ne mečite polena pod nogo! Tako pozitivno in pošteno se nihče ne bori za delavstvo, kot naša strokovna organizacija. Da, to je skrb za socialno izboljšanje in obenem versko obnovo in bi zaslužila, da bi se raje to poveljalo kot kakšne kolesarske parade!

Članstvo! Borimo naprej našo borbo tesno v objemu z iskreno čutečimi inteligenti!

Skupščina Glavne bratovske skladnice

Po presledku dobrih treh let se sestane v četrtek, dne 13. maja t. l., v prostorih Delavske zbornice ob 9 dopoldne redna skupščina Glavne bratovske skladnice v Ljubljani.

Dnevni red skupščine je zelo obširen in obsega sedem glavnih točk, ki so:

pod I. do III. poročila glavnega upravnega in nadzorstvenega odbora o poslovanju v letih 1934, 1935 in 1936 in odobrenje računskih zaključkov za omenjene poslovne dobe;

pod IV. razrešnica staremu upravniemu in nadzorstvenemu odboru;

pod V. volitve glavnega upravnega in nadzorstvenega odbora ter članov razsodišča rudarskega zavarovanja;

pod VI. odobritev spremembe ključa glede prevallitve stroškov za prejemeke upravnih nameščencev pri krajevnih bratovskih skladnicah na včlanjena podjetja in

pod VII. slučajnosti.

Za skupščino vlada med rudarji veliko zanimanje in kako tudi ne, ko gre za njihovo najvažnejšo socialno-zavarovalno ustanovo, ki že preko 80 let izpolnjuje svoje blagodejno poslanstvo. Ne glede na to, da preživlja rudarsko zavarovanje zadnja leta sem veliko krizo in so se radi tega čuli glasovi, da bi se isto združilo s splošnim delavskim zavarovanjem, stoje rudarji vedno na stališču, da se vodi njihovo zavarovanje ločeno od splošnega in ohrani samostojnost, kajti le na ta način imajo vpogled in pravico soodločanja.

Z raznimi in številnimi članki smo v »Delavski Pravici« našo javnost in merodajne kroge že večkrat opozorili na težki in nevzdržni položaj pokojninskega zavarovanja pač ne navedli tudi pota in način, kako rešiti to zavarovanje v splošno korist rudarjev in vsega našega narodnega gospodarstva. Pri količkah resni in dobri volji bi se moralo vprašanje sanacije rudarskega zavarovanja že pred leti odpraviti z dnevnega reda, kakor so to storile že druge države. Res je sicer, da smo dobili nekaj zadevnih odredb, a kaj pomeni to, če ni istočasno poskrbljeno za zadostna denarna sredstva, ki bi zagotovila pokojninskemu zavarovanju nemoteno funkcioniranje brez novih žrtev za rudarje. Rudarji niso zakrivali tega stanja in ne morejo ničesar več prispevati, zato upravičeno pričakujejo od države, da jim ob 12. uri priskoči na pomoč.

Od delavskih zastopnikov na skupščini pa se nadejamo, da bodo znali zagovarjati zahteve vsega rudarskega delavstva, ki jim je poverilo svoje zaupanje, in da bodo vedno složno nastopali, kadar gre za interese vseh rudarjev. Zato naj izvolijo v odbore glavne bratovske skladnice in v razsodišče svoje najboljše in najspodobnejše tovariše, ki se zavedajo svojih dolžnosti. Njihove naloge niso lahke, a z vztrajnim in poštenim delom bodo slednjič vendarle, nekaj dosegli, zlasti če jih bo podpiralo tudi ostalo delavstvo, kakor nasprotno oni od njega pričakujejo. V slogi je moč!

Na skupščini bo vsekakor postaviti nekaj potrebnih predlogov za delno spremembo in dopolnitev sedanjega pravilnika bratovskih skladnic. Po našem mišljenju so n. pr. pogoji za dosedanje pokojnine mnogo pretežki. Dosedanja čakalna doba 35 let naj bi se znižala na 30 let, starost 60 let pa vsaj na 55. Razen tega naj se upokoje vsi oni rudarji, ki so ostali po redukciji brez zaposlitve, so že 50 let stari in imajo 20 let vstevnega članstva. S sklenitvijo mednarodne konvencije naj bi se zasiguralo pravice iz pokojninskega zavarovanja za slučaj, da odide zavarovanec v drugo državo ali obratno. Za rudarske upokojece, katerim je bila odvzeta doklada, naj se izposluje nadaljnje izplačevanje, nadalje naj se dovoli prostovoljno zavarovanje pri bolniški blagajni bivšim članom-nameščencem, ki so bil izločeni iz njega samo radi upokojitve pri Pokojninskem zavodu. Končno bi bilo tudi predlagati, da se razveljavi odredba, ki nalaga bratovskim skladnicam dolžnost, nalagati odvišni denar samo v Državno hipotekarno banko v Belgradu, prav tako pa ni pozabiti, da se položaji in prejemki nameščenega osebja pri bratovskih skladnicah enotno uredi.

V Bolgariji so izdali zakon o odpiranju in zapiranju obratov. Največ smejo biti trgovine odprte 11 ur dnevno. Tudi pri nas imamo za gotove vrste obratov predpisan enajsturni delovnik ter si lahko podamo roko z bratsko Bolgarijo. Že večkrat smo poudarili, da se drugod bore že za upeljavo šesturnega delovnika, dočim se pri nas skromno oglašamo za 8-urni delovnik. Pa niti za vpeljavo tega se ni preveč dobro izpostavljal, ker bi te kaj kmalu očrnil za lenuha.

Strokovna zveza lesnega delavstva

Begunje pri Cerknici. Na praznik Vnebohoda 6. t. m. se je vršil v društvenem domu sestanek, na katerem smo obravnavali razmere v našem podjetju po končani stavki. Tvrdka Meden je sedaj povečala obrat in delamo na dve izmeni. Žal pa, da ni med vsemi delavci delavske zavesti in borbenosti. Zgled, kako sami delavci izdajajo tovariše, smo imeli priliko videti tudi pri nas, in to od tistih delavcev, ki so nas prvi vabili v organizacijo in k boju za izboljšanje našega položaja. Zastopnik centrale, ki je prišel tudi v zadevi intervencije za tov. Rožanca in Medena, nam je iz zgleda pri nas povedal, da je nezavednost delavstva, ko delavec izdaja svojega tovariša, ga sovraži in mu povzroča zlo in hoče iz njegove škode kovati dobiček, tisto, kar delavce tepe. — Zaposleni smo sedaj vsi, kateri smo delali tudi pred stavko. Upamo, da bo g. Meden v slučaju zmanjšanja števila zaposlenih ravnal po socialni potrebi in daljši zaposlitvi v njegovem obratu.

Rimske Toplice. Vse naše članstvo obveščamo, da se bo v nedeljo, dne 23. maja, vršil redni letni občni zbor naše strokovne skupine in to v prostorih gostilne Marije Majcen na Gračnici ob 10 dopoldne. Želimo, da pridete vsi do zadnjega člana na občni zbor. — Člani in članice, plačajmo članarino v redu! Iz poročila blagajnika na zadnji seji se je ugotovilo, da je članarina padla zaradi nerednega plačevanja nekaterih članov. Ta nedostatek se mora odpraviti! Dokler si član, imej članarino v redu; ako si izstopil, povej, da ne bo nepotrebnega dela in sitnosti. Prosimo članstvo, naj to upošteva, da bo to prvo in zadnje opozorilo v letošnjem letu. — Odbor.

Jezerko. Občni zbor naše strokovne skupine lesnega delavstva se bo vršil na binkoštni ponedeljek, 17. maja. Kraj in uro bodo sporočili zaupniki. Pride tov. Pestotnik iz Kranja.

Strokovna zveza rudarjev

Trbovlje. V ponedeljek, dne 3. maja, se je vršila izredna skupščina krajevnih bratovske skladnice v Trbovljah. Na dnevnem redu je bila razprava o rač. zaključku za l. 1935 in odobritev istega. Na redni skupščini, ki se je vršila dne 22. marca t. l., namreč socialisti niso hoteli odobriti tega zaključka, akoravno so vso dobo šestih let sami sodelovali v krajevnem odboru. Imajo pač svoje muhe, zato so poskrbeli, da ne bi redna skupščina potekla preveč enolično in so iz svoje srede dvignili opozicijo ter odločno protestirali, da ne glasujejo za odobritev rač. zaključka za l. 1935. — Na izredni skupščini smo napeto poslušali, kakšne ugovore bodo imeli socialisti pri razpravi o rač. zaključku. Stvarnih ugovorov pa ni bilo ter se je zaključek odobril. Ko je naš delegat potem stavil vprašanje, kakšni so bili razlogi, smo zvedeli, da so socialisti hoteli na ta način protestirati, ker se za l. 1935 ni vršila redna skupščina. Ker ni bilo drugih stvari na dnevnem redu, se je skupščina po polurnem razpravljanju zaključila.

Trbovlje. Iz organizacije. Na prvi seji skupine se je razdelilo delo zaupnikom, in sicer po rajonih, tako da bo imel vsak zaupnik svojo knjižico z izpiskom njemu pripadajočih članov, pri katerih bo pobiral mesečno članarino in jih o vsem potrebnem obveščal. Služba na tajništvu se je uredila tako, da bo vsak dan, razen nedelje, popoldne od 4—5 menjaje se po en odbornik v tajništvo; na ta način bo delo olajšano in bo med člani večja povezanost. V soboto, dne 15. maja, se bo ob pol 6 popoldne vršil članski sestanek v Društvenem domu v Trbovljah. Posebnih vabil ne bomo dostavljali, naj drži za vse člane ta objava v listu. Dnevni red bo važen, zato pridite vsi in točno. Odbor.

Mladina poroča

Jesenice. Krekova družina sporoča, da priredi v prostorih I. delavskega konsumnega društva ta-le predavanja: dne 21. maja: Slovenska zgodovina (dr. Furlan Tomaž); 2. junija: Slovensko gospodarstvo (dr. Pokorn Jože); 9. junija: Slovenska zgodovina (dr. Potočnik Miha); 16. junija: Vodilne svetovne sile (dr. Stanovnik Aleš). Doselej sta predavala Frelj Matevž o rešilni ekspediciji pod Storžičem in dr. Kržan Bartol o poklicnih boleznih s posebnim ozirom na delo v tovarni KLD. Predavanja se vrše vsakokrat ob pol 9 zvečer. Ta teden predava doktor Premrov Branko o demokraciji in morali. Nasprotnikom delavske izobrazbe niso po godu delavski prosvetni večeri. V svoji nestrpnosti do delavcev — članov JSZ — je odbor Krekovega prosvetnega društva

Občna zbor strokovne zveze tekst. in oblačilnega delavstva

V vrsti občnih zborov strokovnih zvez sta se v nedeljo, 9. maja, vršila ustanovna občna zbor »Strokovne zveze tekstilnega delavstva« in »Strokovne zveze oblačilnega delavstva« skupin JSZ. Na občna zbor so poslane svoje delegate naslednje skupine: Jarše, Tržič, Kranj, Vir, Št. Vid, Otiški vrh za tekstilno stroko, Žiri, Tržič, Škofja Loka, Domžale za oblačilno stroko. Vseh delegatov je bilo 33.

Občna zbor je vodil tovariš Sever Tine iz Škofje Loke, za zapisničarja pa je bil imenovan tov. Prešern Slavko iz Tržiča. Uvodoma je tov. Sever naglasil važnost in pomen teh občnih zborov in izvedbo strokovnih zvez. Tovariš Rozman je nato poročal o načinu izvedbe in organizacije strokovnih zvez. Porast JSZ zahteva, da temu primerno uredimo tudi naše delo. To pa bomo mogli zadovoljivo in uspešno vršiti le, ako bo med centralo in posameznimi strokami čim večja povezanost. Pri volitvah so bili v širši strokovni odbor za »Strokovno zvezo tekstilnega delavstva« izvoljeni: Skofic Ciril (Jarše), Rode Franc (Kranj), Trobej Ivan (Otiški vrh), Jeras Tone, Končan Stanko in Knific Ana za skupino Št. Vid nad Ljubljano; Juteršek Karel (Vir), Dacar Rudolf (Tržič). Za širši odbor »Strokovne zveze oblačilnega

delavstva« pa: Jeraj Alojz (Domžale), Sever Tine (Škofja Loka), Klofutar Franc (Tržič) in Kopač Cvetko (Žiri). Za oba odbora so bili izvoljeni tudi namestniki.

Ožji odbor »Strokovne zveze tekstilnega delavstva« se je sestavil takole: Skofic Ciril, predsednik (Jarše), Rode Franc, podpredsednik (Kranj), Dacar Rudolf, tajnik (Tržič), Jeras Franc (Št. Vid) in Juteršek Karel (Vir), odbornika. Za »Strokovno zvezo oblačilnega delavstva« so bili v ožji odbor izvoljeni: Jeraj Lojze, predsednik (Domžale), Klofutar Franc, podpredsednik (Tržič), Sever Tine, tajnik (Šk. Loka), in Kopač Cvetko (Žiri). Kranjska skupina bo svojega zastopnika v ta odbor še imenovala.

Po izvršenih volitvah je tov. Lombardo imel daljši referat o položaju tako tekstilne kot oblačilne industrije in organizaciji delavcev. V svojem govoru je poudarjal, da bodo delavci le takrat imeli uspehe, kadar bodo kar bolj strnjeni in organizirani v strokovnih organizacijah.

Po poročilih se je razvila debata, v kateri so zastopniki posameznih skupin izražali potrebe in razmere svojih skupin. Ob 12 je tov. Sever zaključil lepo uspela občna zbor s pozivom na delo za naše delavstvo.

Navodila k uredbi za zaposlitev tujih državljanov

Iz dnevnega časopisja posnemamo, da je minister za socialno politiko izdal te dni na podlagi »Uredbe o zaposlitvi tujih državljanov« sledeča navodila:

Čl. 1. Tuji državljani, ki so dobili dovoljenje za zaposlitev za nedoločen čas, so dolžni vsako leto meseca maja predložiti svoja dovoljenja krajevnim državnim policijski oblasti, kjer pa te ni, splošni upravni oblasti prve stopnje, da se prepriča, ali še nadalje drže razlogi, ki so zaradi njih dobili dovoljenja. Kdor ima dovoljenje na nedoločen čas in ga je dobil od 1. januarja do 1. maja istega leta, ga predloži v pregled meseca maja prihodnjega leta.

Čl. 2. Ako oblast, ki vrši ta pregled, dožene, da po določilih točke 4 ali 5, člena 4, odst. 2 čl. 17, in čl. 18 omenjene uredbe ne obstoje več razlogi, ki se je zaradi njih izdalo dovoljenje, je dolžna o tem obvestiti tisto oblast, ki je dala dovoljenje za nedoločen čas, da ukrene, ali naj takšno dovoljenje ostane še nadalje v veljavi.

Čl. 3. Oblast, ki pregleduje in evidentira dovoljenja za nedoločen čas, in dožene, da še nadalje obstoje razlogi, ki so narekovali izdajo dovoljenja, bo to dovoljenje potrdila za prihodnje leto in to storila bodisi na dovoljenju samem, bodisi na poklicnem listu (sive barve) po obrazcu 3, ali bo pa evidentirala takšno dovoljenje na poklicnem listu samem (modre barve) po obrazcu št. 3a. Če se odredi in kadar se odredi plačevanje pristojbine za

zaposlitev po čl. 23 omenjene uredbe, se bo ta pristojbina pobirala pri letnem pregledu dovoljenj na nedoločen čas.

Čl. 4. Najkasneje do 15. junija vsakega leta je oblast, ki je izvršila potrditev ali evidentiranje dovoljenj za nedoločen čas, dolžna v potrjenih ali evidentiranih dovoljenjih obvestiti tisto oblast, ki je ta dovoljenja izdala, in v svojem poročilu navesti tekočo številko, ime in priimek tujega državljanin in ime njegovega očet, poklic, državljanstvo, označbo številke in datuma podelitve dovoljenja in ime oblasti, ki je dovoljenje izdala.

Čl. 5. Če oblast, ki vrši pregled, ne bi mogla takoj potrditi dovoljenja ali poklicni list (sive barve) po obrazcu št. 3, ali pa evidentirati takšno dovoljenje na poklicnem listu samem (modre barve) št. 3a, je dolžna izdati prizadeži osebi potrdilo (reverz), da je dobila takšno dovoljenje ali poklicni list v potrditev ali evidentiranje.

Čl. 6. Ker se to potrdilo ali evidentiranje vrši v javno korist v smislu odst. 2, čl. 5, te uredbe, so po točki 1, čl. 6, zakona o pristojbinah vse vloge in prošnje, ki bi jih lastniki dovoljenj za nedoločen čas vložili pri pristojni oblasti za potrditev ali evidentiranje takšnih svojih dovoljenj, proste pristojbine, prav tako pa tudi potrdilo ali evidentiranje teh dovoljenj samo in izdajanje potrdil (reverzov).

Čl. 7. Ta navodila stopijo v veljavo, ko se razglase v Služb. novinah. Takrat izgube veljavo z dne 23. maja 1936, št. 4088.

Zagorski apneničarji zahtevajo novo kolektivno pogodbo

Poročali smo že, da je apneničarsko delavstvo, zaposleno pri apnenicah TPD v Zagorju, odpovedalo lani sklenjeno kolektivno pogodbo. Predloge, katere je delavstvo stavilo v pogledu spremembe in izpolnitve kolektivne pogodbe, je TPD vzela na znanje, izrazila pa je obnem željo, naj bi se sklepala nova po-

odklonil dovolitev prostora za predavanje o rešilni ekspediciji pod Storžičem v Krekovem domu. Ponesrečenci so bili člani tržiškega prosvetnega društva. Jeseniški člani rešilne ekspedicije Čop Joža, More Andrej in Frelj Matevž pa so naši člani JSZ, ki so ji pripadali tudi nekateri izmed tragično ponesrečenih. Ljudje pa, ki imajo neprestano na jeziku katoliško občestvenost, so tako ozkosrčni in nestrpni, da so organizirano odvrčali od predavanja, ki ga je imel v prostorih JSZ delavec Frelj Matevž o svojih delavskih in sportnih tovarših iz Tržiča. Predavanje je kljub temu bilo številno obiskano in so vsi lepo počastili spomin mladih žrtev.

Strokovna zveza gradbenega in opekarskega delavstva

Vič-Brdo. V nedeljo, dne 9. maja t. l., se je v dvorani Gasilnega doma v Kozarjih vršil lepo uspeli letni občni zbor strokovne skupine delavcev in nameščencev na Viču. Občnemu zboru je prisostvovalo nad 100 članov naše skupine. Iz poročil odbora je bilo razvidno, da se je organizacija v pretekli poslovni dobi živahno zanimala za izboljšanje položaja opekarskega delavstva in je v tem pogledu dosegla tudi znatne uspehe, čeprav je skupina komaj pred dobrim letom pričela uveljavljati pravice opekarskega delavstva. Skupina šteje 217 članov, oziroma članic, ki so zaposleni v treh večjih opekarnah na Viču in Brdu. Delavstvo se prav dobro zaveda, koliknega pomena je zanje strokovna organizacija. Zastopnik centrale JSZ nam je obrazložil položaj opekarskega delavstva v drugih opekarnah v dravski banovini. Delavstvo v drugih opekarnah doslej ni bilo organizirano in je zato tembolj razumljivo, da ni imelo možnosti, da brani svoje interese. Razveseljivo za nas pa je, da se je v zadnjem času pričelo močno gibanje med delavstvom ostalih opekarn v dravski banovini. Delavstvo bo končno uvidelo, da bo le z organizirano močjo moglo izboljšati svoj težki položaj. Stremljenje organizacije opekarskega delavstva gre predvsem za tem, da si izvojuje kolektivno pogodbo, s katero naj se pravično uredi delovno in plačilno razmerje. Ta akcija za kolektivno pogodbo je v teku. Jugoslovanska strokovna zveza je pogodbo predložila odseku opekarskih delodajalcev pri Zvezi industrije, v katerega sklop spadajo vse večje opekarn v dravski banovini. Upamo, da bo ta akcija našla pri delodajalcih razumevanje in da bo čimprej prišlo do sklenitve pogodbe. Je pa opekarsko delavstvo tudi pripravljeno, da se postavi za svoje upravičene interese v borbo. Pri volitvah novega odbora so bili soglasno izvoljeni sledeči člani: predsednik Nagode Ivan, podpredsednik Čuk Danilo, tajnik Miš Franc, blagajnik Tomšič Ivan; odborniki: Trček Franc, Rihar Jože, Snoj Silvo in Zadnikar Franc. Ob tej priliki so bili sestavljeni tudi pododbori za posamezne tovarne. V te so bili izvoljeni: za tovarno o Vič: Nagode Ivan, Miš Franc, Vrhovec Valentin, Pezdur Lovrene, Bukovšek Ivan; za tovarno Brdo: Trček Franc, Škof Franc, Snoj Silvo, Miš Franc, Jakob in Berdink Anton; za tovarno Opeka: Rihar Jože, Dolenc Jože, Tomc Frančiška, Zadnikar Franc in Čuk Danilo. — Novi odbori nam dajejo garancijo, da bo naša organizacija tudi v bodoče šla po poti, ki je prava in ki vodi k uresničenju naših upravičenih zahtev. Uverjeni smo, da bo prihodnji občni zbor zopet beležil nove uspehe na polju našega strokovnega dela. Hočemo pošteno delati, hočemo pa tudi pošteno živeti.

Dol pri Ljubljani. Ker so na banski upravi ugotovili, da je bila skupina JSZ v Dolu že pred leti od oblasti razpuščena, je bilo treba ponovno vložiti pravila ter izvršiti ustanovni občni zbor, ki se je vršil dne 2. maja. Za centralo je poročal tovariš Joško Rozman, ki je v globoko začetem govoru podal sliko sedanjih brezpravnosti delavstva. Te brezpravnosti je vzrok to, da se delavstvo ne zaveda, da je samo ono tisto, ki si bo priborilo boljši položaj. Te zavednosti je treba tudi gradbenemu delavstvu, ki najtežje občuti posledice teh razmer. — V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Morela Valentin, Razovšek Matija, Bregar Anton, Hindel Henrik, Zupančič Anton. V nadzorstvo pa: Vidmar Martin in Kunst Alojzij. — Sklenilo se je tudi, da izvrši JSZ intervencijo na banski upravi, da se delo pri regulaciji Save v večjem obsegu čimprej prične, ker je letos za dela pri regulaciji Save dosti manj kredita kot pa prejšnja leta. Krediti za tako potrebno regulacijo Save so pa letos od strani države ukinjeni. Zastopniki Slovencev v Beogradu bi ne smeli to dopustiti.

Delavska pravica

Izhaja vsak četrtek popoldne, v slučaju praznika dan prej • Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22/1 • Ne frankirane pisma se ne sprejemajo • Oglasi, reklamacije in naročila na upravo: Miklošičeva c. 22/1 • Oglasi po ceniku • Telefon 2265 • Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka Din 1.— • Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrta leta Din 16.—, za pol leta Din 20.—, za celo leto Din 40.—, za inozemstvo štano mesečno Din 7.—

Urejuje in za uredništvo odgovarja Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij Delavske pravice: S. Zumer • Za jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čuč

Ormož. V nedeljo, 9. maja, je bil ustanovni občni zbor »Strokovne skupine delavcev« v Ormožu, za katerega je že prej vladalo med delavstvom veliko zanimanje. Poleg opekarških, usnjarskih, lesnih in drugih so polnoštevilno prišli tudi stavbinski delavci. Ni čuda, saj se je za ta občni zbor močno zanimal sam sodrug Serc, tajnik marksistične stavbinske organizacije v Mariboru. Delavcem je poslal navodilo, kako naj JSZ odklonijo in naj pristopijo k »rdeči« organizaciji.

Dvorana Društvenega doma je bila polna samih delavcev. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik pripravljalnega odbora tov. Špilak Franc. Tajniško poročilo, ki pravi, da skupina že sedaj šteje 83 rednih članov, je podal tov. Buhberger Avgust. Blagajniško poročilo je podal tov. Kaučič Matija. Nato je povzel besedo tajnik JSZ tov. Rozman Peter iz Maribora. Čestital je ormoškemu delavstvu, da se je tako spontano razgibalo in se odločilo kot en moč za ustanovitev delavske strokovne organizacije in da se je izreklo za krščansko socialistično Jugoslovansko strokovno zvezo. Obširno je govoril o pomenu JSZ, o njenem nesebičnem delu, ki ga vrši za obrambo eksistence slovenskega delavstva. **Stalno delo, kruh in mir**, to naš delavec hoče in za to se najbolj zanima. Delavci v krščanski strokovni organizaciji zahtevamo, da se v gospodarskem življenju gleda na delavca kot človeka. Poročal je končno tudi o kolektivni pogodbi stavbinskih delavcev, pri kateri ima ravno JSZ velike zasluge in je samo »marksistična laž«, da JSZ ni ničesar dosegla za stavbinsko delavstvo. Končno je pojasnjeval tudi kolektivno pogodbo opekarškega delavstva. Zborovalci so izvajanja govornika navdušeno sprejeli ter so se vsi neorganizirani delavci, zlasti pa stavbinci, izrekli za takojšen vstop v skupino JSZ. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor tov. Buhberger Avgust, opekarški delavec, Janšovec Mirko, zidar, Perc Ivan, opek. delavec, Kaučič Matija, opek. delavec, in Keček Franc, zidar. Za namestnike pa tov. Črček Anton, zidar, Špilak Franc, žagar, Vezjak Janko, usnjarski delavec. V nadzorstvo pa tov. Dornik Jakob, opek. delavec, Golobič Mijo, delavec v grazomni jami, in Borko Joško, zidar. Za organizacijske zaupnike pa v opekarni: tov. Horvat Pavel, Horvat Matko in Kumer Marija, za stavbena podjetja pa tov. Geč Feliks, Bratuša Franc in Srpotič Avgust. — Po občnem zboru se je delavstvo vpisovalo v članstvo JSZ in tako je naša skupina porasla v številu veliko nad sto. Tako je bil razdiralnemu delu in demagoškim izrazom »rdečkarjev iz Maribora« zadan najboljši zasluzen odgovor. **Tovariši in tovarišice**, zdaj pa vsi na delo. Izpolnjujmo dolžnosti do svoje organizacije, uspehi nam ne izostanejo!

Pragersko. Sestanek, ki se je imel vršiti v petek, 7. maja, smo morali preložiti, ker se je istčasno vršilo predavanje o tuberkulozi. Nekaterim ne gre v glavo, zakaj so se tukajšnji opekarški delavci organizirali v JSZ. Zato skušajo širiti lažne vesti, da bi delavstvo prestrašili. V Račah so se delavci prav tako izrekli za krščansko socialno delavsko organizacijo in se zato nikomur nič slabega ni zgodilo, ker se ne sme. Ne nasedajte lažem, ki jih trosijo gotovi ljudje z zlobnim namenom.

Tekstilno delavstvo

Maribor. V nedeljo, 9. maja, je bil ustanovni sestanek »Strokovne skupine tekstilnih delavcev«, katerega so se udeležili delavci iz različnih mariborskih tekstilnih tovarn. O potrebi strokovne organizacije tekstilcev je poročal tov. Kores Martin. V odbor pa so bili izvoljeni tov. Veber Anton, Kocjan Jožef, Drog Ivana, Kovač Drago, Batič Leopold, Knuplež Rudolf, Slokar Vlado in Ferlež Bernard. Naloga tega pripravljalnega odbora je, da nabira med tekstilnim delavstvom povsod člane in da bo strokovna organizacija tekstilnih delavcev postala v Mariboru odločilen faktor povsod, kjer bo boj za pravice in čast našega slovenskega tekstilnega delavstva.

Papirničarji

Maribor. Delavci v kartonažni tovarni Benčina in drug so se izjavili, da zahtevajo sklenitev kolektivne pogodbe in ureditev delovnega razmerja tako, kot to predpisujejo zakonita določila. Zato vsi trdno skupaj, da bo boljši uspeh.

Tovariši in tovarišice! Podpirajte trdke, ki oglašujejo v našem delavskem listu!

Sprejemamo oglase samo od dobrih trdk!

Šentviški mizarski pomočniki pred mezdnim gibanjem

Komaj so potekali štirje meseci od podpisa kolektivne pogodbe, sklenjene med mizarskimi mojstri in pomočniki, že so nekateri mojstri pred potekom pogodbe odpovedali, in sicer v nepravilnem roku. Na opozorilo okrajnega načelnika, da ta odpoved ni veljavna, je petina prizadeh mojstrov ponovno v pravilnem roku odpovedala pogodbo. Zato so bili pomočniki primorani, da so potem svojih strokovnih organizacij, pravičnim potom, določenim v »uredbi o minimalnih mezdah«, zaprosili za morebitne ustunene razgovore za podaljšanje kolektivne pogodbe. To pa gotovim mojstrom ni po volji, posebno onim ne, ki se smatrajo za najsocialnejše, ki še danes plačujejo pomočnike po 2 do največ 4.25 Din na uro, čeravno po kolektivni pogodbi določena plača za pomočnika z nad enoletno prakso ne sme biti nižja kakor 4.50 Din na uro.

Sedaj ti pa pridejo ravno isti mojstri in sušljajo svojim pomočnikom na uho, da strokovnim organizacijam in tukajšnjim nekaterim poedincem ni na tem, da bi se delovne razmere pravično uredile, ampak le, da bi tukajšnji pomočniki sto-

pili v stavko. Pripomniti moramo, da je njihova želja, da bi delavstvo napravilo kak nepremišljen korak, da bi ga potem lažje izkoriščali. Tako mislijo ti gospodje.

Delavstvo pa misli drugače in ve, da je stavka zadnje sredstvo in še to le takrat, kadar je izvršilo vse posredovalne možnosti tudi pri oblastvih. Krivda potem, ne pade na delavstvo, ampak na mojstre same, ki ne priznajo, da mora njihov pomočnik tudi dostojno živeti, kar mu tudi po božji pravici gre, ki jo ravno ti gospodje v toliki meri izkoriščajo. Zavedno delavstvo je bilo še vedno tisto, ki je vse nastale spore rešilo mirnim potom. To je pa popolnoma razumljivo, da bodo mizarski pomočniki v St. Vidu in okolici, ki so v večini organizirani v JSZ, vztrajali na tem, da se podaljša kolektivna pogodba, še več, tudi na tem, da se bo pogodba tudi dejansko izvajala. Kadar se bo pogodba v celoti izvajala, bo morda prišel njihov pomislek v poštev, dokler se pa ne bo izvajala, naj si pa gospodje položijo roko na srce in naj se vprašajo, kdo ima prav?

Lepa prireditve naše delavske mladine

Po letošnjem centralnem občnem zboru je pričela naša »Krščanska delavska mladina« z večjimi prireditvami, ki se bodo vršile po vseh podružnicah. Prva taka prireditev je bila na praznik Vnebohoda v Sostrem za podružnici Sostro in Zalog.

Zjutraj ob 6 so se na ta dan udeležili vsi fantje-člani svete maše v župni sostrski cerkvi in skoro vsi pristopili tudi k mizi Gospodovi. Ob 9 dopoldne se je v prostorih Prosvetnega doma v Sostrem vršil tečaj. Prvo predavanje »Duhovna vzgoja delavske mladine« je imel duhovni vodja sostrske podružnice gospod kaplan Žakelj. Prav lepo je predavatelj označil glavne tri misli svojega govora: krščanska — delavska — mladina. Njegov govor bomo prinesli najbrž v prihodnji številki našega »Vestnika«. Drugo predavanje je imel tov. Rozman o delu KDM. V svojem govoru je poudaril tov. Rozman predvsem važnost praktičnega dela in dosledno izvajanje načel tudi v dejanskem življenju. Zadnji, predsednik sostrske podružnice, tov. Pavšič Stefan, je govoril zelo podrobno o praktičnem organizacijskem delu v skupini. V razgovor so posegali tovariši prav zanimivo in s tem dokazali, da so prav dobro sledili govornikom.

Popoldne ob 3 je bil dan naše mladine v Sostrem zaključen s prav lepo akademijo, ki je pustila globok vtis na vse navzoče. K tej popoldanski prireditvi so poleg domačih prihiteli tudi tovariši iz Viča, St. Vida, Duplice, Dobrove, tako da je bila prostorna dvorana polna samih

delavcev in delavske mladine. Po uvodnem govoru predsednika domače KDM so sledile posamezne točke, tako deklaracija Gregorčičeve »Življenje ni praznik«, dalje recitacija »Mi nismo stroji...« Za tem so nastopili zaloški tamburaši KDM, ki so dokazali, kaj premore tudi delavec na glasbenem polju, in za svoj trud želi tudi zaslužen priznanje. Po kratkem govoru, katerega je imel tov. Zumer o »življenjsko važni odločitvi«, sta sledili še zadnji točki sporeda, in sicer misterij »Bog kliče« in govorski zbor »Brezskrbna leta mladosti«. Ta dva prizora sta bila lepa krona popoldanske prireditve in sta globoko vplivala na vse navzoče.

KDM je s to celodnevno prireditvijo v polni meri dokazala, da razume čas in velike potrebe pravilne in res delavske vzgoje med našo mladino. Prav tako pa je KDM dokazala upravičenost svojega obstoja in želimo le, da v tej smeri svoje delo z največjim uspehom nadaljuje.

Tekstilno delavstvo

Kranj. V nedeljo, 2. maja, smo imeli občni zbor na novo ustanovljene skupine tekstilnega delavstva. V nedeljo, 23. maja, ob 9 dopoldne bomo pa imeli občni zbor splošne delavske skupine, v katero bodo spadali vsi delavci, razen tekstilcev in gradbenih delavcev, ki bodo imeli lastne skupine. Vse prizadete člane in članice vabimo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo in do takrat gotovo poravnajo zaostalo članarino.

Žil je laž in zahrbtnost. Hinavščine ni poznal. Versko je bil globok in veren, dasi tega ni kazal na kak farizejski način. Družabno je bil vesel in šaljiv, pa tudi resen, če je bilo potrebno. Jeze, razen trenutne, ni poznal, še manj pa maščevanja. Bil je zvest prijatelj vsakega, s komur je v delu in z delom sklopil prijateljstvo. Bil je usmiljen do revežev, z nasmehom je revežu dostikrat podaril zadnji vinar ali pa kako obleko. Zato so ga pa tudi do skrajnosti izrabljali. Protivnik je bil lenobi in površnemu delu. Sam delaven kot čebelica je zahteval od vsakega točno vršitev dolžnosti. Bil je vzdržnik (abstinent) od opojnih pijač, z malimi izjemami, do smrti. Ko je že vidno bolehal, je izpil semintja kak »masleček« piva. Vzdrževal se je vsakega obrekovanja. Sovražil tudi ni svojih obrekovalcev. Bil je šaljivec. Veliko veselje mu je bilo, kakega prijateljskega modrijana malo »potegniti«, tako da je bilo smeha in zabave. Bil je tudi tarokist, ki je s svojo šaljivostjo bolj zabaval družbo kot s kartami. Posebno piko je imel med vožnjami Ljubljana — Dunaj na dr. Žitnika, ki je bil tudi precej strasten kvartač, pa se je pri slučajnih izgubah po malo razburjal. To je porabil Krek za svoje šale, tako da je bilo zabave tudi za »kibice«. Poleg vsega dela in težav je bil Krek vedno dobre volje. Svojo mater je imel v resnici otroče rad, pa tudi sestre in brata je prav po bratsko ljubil. Bil je strasten kadilec, doma je pušil iz lule tobak, zunaj doma pa »viržinke«. Tudi na Dunaju je imel dve luli (fajfi), iz katerih je pušil v klubski sobi.

17. Kot govornik ali predavatelj je bil Krek vedno dovršen. Predmet, o katerem je govoril, je prej vedno skrbno

Strokovna zveza papirničarjev

Vevče. Članski sestanek, ki se je vršil dne 2. maja, je sprejel poslovnik o podpornem skladu. Prispevek za ta podporni sklad znaša 5 Din mesečno. Po osemmesečnem članstvu dobi član po enem tednu bolezn ali brezposelnosti skozi 4 tedne po 10 Din dnevne podpore. Vsak član (ica) naj plača ta prispevek do 10. v mesecu za tekoči mesec pri svojem zaupniku. Na sestanku je bil sprejet tudi sklep, da dobi vsak član (ica) en izvod tega poslovnika. V zadnji stavki smo spoznali, kako nam je tak sklad prepo-treben, zato je že občni zbor, ki se je vršil februarja, načelno sklenil, da se ta sklad osnuje. Poslovnik je izdelan tako, da bo vsakemu razumljiv in zgrajen na solidni podlagi. Tovariši in tovarišice, oklenite se ga in naj nam bo primeren pripomoček v našem strokovnem gibanju.

Podjetje je 8. maja t. l. po dvomesečnem premišljevanju naklonilo 30. novembra 1936 reduciranim, ki so bili in ki so stari nad 60 let, prve podpore. Podpora se jim je izplačala od 1. marca 1937 dalje, in sicer od 223 Din do 402 Din mesečno na posameznika. Reducirani so bili s 1. decembrom 1936, podpora pa se jim je šele sedaj priznala, predvsem zaradi stavke. Majhna je, ker vsak rabi več. Tistim, ki so v tovarniških stanovanjih, so se stanovanja odpovedala na tri mesece, tako da podjetje po tem roku lahko prosto razpolaga s stanovanji. Upamo, da jih kljub temu ne bo postavilo na cesto, ker so nekateri socialno zelo šibki in ker vemo, da podjetje včasih obdrži koga v stanovanju, če spozna, da je v takem položaju, da ne more shajati brez cenenege ozir. brezplačnega stanovanja. Naši predlogi še tekom pogajanj za novo kolektivno pogodbo so bili glede teh reducirancev, da jim podjetje nakloni vsaj 300 do 600 Din, kar bi še nekako odgovarjalo skromni eksistenci. Sedanje podpore pa ne zadostujejo niti za skromno življenje.

Precej razburjenja je bilo med delavstvom zaradi »Pokojniškega in preskrbniskega sklada«, ki ga plačujemo že osem let. Z uveljavljenjem obveznega starostnega zavarovanja se vzdržuje med našim delavstvom mnenje, da je ta fond v nevarnosti, da ga prevzame tisti, ki bo vodil to zavarovanje. Vse mogoče verzije so krožile med delavstvom. Na sestanku 2. maja smo dali članstvu par pojasnil in sicer, da je naš interes, da fond če le mogoče obdržimo še naprej, da se ne smemo prenaaglati, ker bodo imeli obratni zaupniki in organizacije glede vprašanja tega fonda posvetovanja. Potrebna pa je tudi še izjava podjetja. Kadar pa se bo o tem fondu sklepalo, pa je pravica vsega delavstva v Vevčah, kakor tudi v Goričanih, da sodeluje in odloča.

Na delavski praznik dne 1. maja so nas obiskali tovariši iz Količevega v precejšnjem številu in šli z nami na prijazne Orije. Obžalovati pa moramo, da so se nekateri premalo zavedli delavske skupnosti in dolžnosti do organizacije. Naj nam bo opomin za prihodnjic.

preštudiral. Nepripravljen na resnem mestu nikdar ni nastopil. V govore je rad vplel primerne šale, s katerimi je spravil poslušalce v dobro razpoloženje. Število njegovih govorov se ne bo moglo nikdar dognati. Vsebina njegovih govorov se je sukala največ okoli gospodarskih vprašanj, politike, združevanja in napak oziroma kritike nasprotnikov. O kapitalizmu je bil zasmehljivo grenko razpoložen. Z velikim zadovoljstvom je pripovedoval, kako ga je neki liberalni in kapitalistični poslanec v deželnem zboru imenoval zaradi knjige »Črne bukke kmečkega stanu« — komunisti. Kdo kapitalistom ni komunist, ki zagovarja delovno ljudstvo? Kot govornik v dežel-nem zboru je bil stvaren, toda nasproti protivnikom oster, vendar nikdar žaljiv. V državnem zboru na Dunaju si je s svojo metodo stvarnih govorov, tako v od-sekih kakor v zbornici, pridobil priznanje in splošno upoštevanje. Socialno-zavarovalni odsek, ki je bil v permanenti, si ga je glasno izbral meseca julija 1914 za soglasno poročevalca v zbornici. Seveda iz vsega tega zaradi nastale vojske ni bilo nič. Krek je poročilo naredil, ali ni prišlo več do razprave v zbornici.

18. Krek pisatelj in pesnik. Kot pisatelj se je držal socialne smeri. Udeleževal se je najprej v časopisju. V delavskem listu »Glasnik« je napisal krasne članke o delavskem vprašanju in socializmu, o razvoju in delovanju raznih delavskih udruženj in o političnih razmerah v Avstriji. V prvi številki »Glasnika«, dne 8. nov. 1894, je objavil himno kršč. soc. delavstva »Bratje, tesno se združimo«.

Doma in po svetu

Parlamentarci Male antante so se sešli v Belgradu, kjer so bile slavnostne seje in zborovanja. Izrečenih je bilo veliko govorov o trdni skupnosti in enotnosti držav, ki tvorijo Malo antanto.

Jugoslovanske časnikarje so v Italiji ob priliki proslave prve obletnice ustanovitve italijansko-abesinskega cesarstva zelo prisrčno sprejeli. K sebi jih je povabil sam Mussolini. Dejal je, da imajo časnikarji zelo veliko nalogo pri izvajanju italijansko-jugoslovanskega sporazuma.

Knez Pavle in kneginja Olga zastopata Jugoslavijo na kronanskih svečanstvih v Londonu. Pri tej priliki je bil knez Pavle na slavnem oksfordskem vseučilišču promoviran za častnega doktorja.

Pri kronanju angleškega kralja so zastopane vse države na svetu razen Italije.

Casopisna vojna je nastala med Anglijo in Italijo z odpoklicom italijanskih časnikarjev iz Londona in s prepovedjo angleških listov v Italiji. Italijansko časopisje razlaga, da je prišlo do teh ukrepov zato, ker je skoraj vse angleško časopisje skoraj brez izjeme neprestano grdo napadalo Italijo in se norčevalo iz italijanskih prostovoljcev v Španiji itd. Tako Italijansko časopisje o vseh ogromnih prireditvah v Londonu ob kronanju nima nobenih poročil.

V madžarski prestolnici se vrše velike priprave za obisk italijanskega kralja in kraljice, ki bo predvidoma potekel v največjem sijaju.

Avstrijski zvezni predsednik Miklas je s svojim obiskom v Budimpešti utrdil skupnost male Avstrije in Madžarske, ki ju je usoda postavila med Nemčijo in Italijo in ki bi si hoteli kljub svoji majhnosti obdržati vsaj še na zunaj svojo državno samostojnost. Poudarjeno je bilo, da želi ta državi kot enakopravna činitelja sodelovati z vsemi svojimi sosedi.

Nemški zunanji minister Neurath, ki se je istočasno mudil v Italiji, je pri odhodu iz Rima izjavil, da je sodelovanje v srednji Evropi možno le po samoodločbi narodov. V ostalem pa se je italijansko-nemško sodelovanje le še poglobilo in razširilo.

O letalskem obisku grofa Ciana, italijanskega zunanjega ministra, v Tirani je bilo izdano uradno poročilo, da »se bodo v bodočnosti italijansko-albanski odnosi razvijali skladno z jugoslovansko-italijanskim sporazumom«.

Številne politične konference se vrše te dni v Londonu med zbranimi zastopniki vseh držav na svetu.

Med Turčijo in Francijo je bil dosežen načelen sporazum o političnem sodelovanju v vseh vprašanjih.

Italijanska fašistična stranka je izdala za svečanosti obletnice italijanskega cesarstva proglas, v katerem izjavlja svojo pripravljenost za nove žrtve in podvige, da se italijansko cesarstvo še poveča.

Na francoskem otoku Korziki, v neposredni bližini Italije, grade Angleži po poročilih italijanskih časopisov velika pristanišča za aeroplane in za vojne ladje. Kakor Malta naj bi tudi ta otok postal angleška trdnjava tik italijanske obale.

Veliko zaupnico je dobila francoska vlada v parlamentu kot zaključek obširne razprave o njenem delu. Za vlado je bilo 380 glasov, proti pa samo 199. Angleški tisk pristavlja k temu, da je Blum najtrdnjši predsednik vlade, kar jih je že imela Francija po vojni. To tembolj, ker ima vlada za seboj resnično vse delavsko in kmetijsko ljudstvo. Letošnja proslava prvega maja je bila ena najbolj veličastnih manifestacij, kar jih je videl Pariz. V dveh ogromnih povorkah je korakalo čez en milijon ljudi. Prav nikjer v državi ni bilo nobenega spopada. Bil je to pravi narodni praznik. Francijo črni danes le časopisi po fašističnih in nedemokratičnih deželah ter francoski opozicijski tisk, ki je v rokah kapitala.

25.000 avtobusnih nastavlencev je v Londonu začelo stavkati, ker podjetniki niso pristali na zvišanje plač.

Zrakoplov »Hindenburg« je v Ameriki pri pristajanju eksplodiral in zgorel. Zgorelo in vsled opeklin umrlo je tudi 34 ljudi.

Delavsko združništvo

Vabilo na VII. redni občni zbor »Viničarske kreditne zadruge«, ki se bo vršil na binkoštni ponedeljek, dne 17. maja, ob 8 v prostorih zadruge v Ljutomeru št. 24. Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora udeležijo, ali pa da pooblastijo svoje zastopnike, člane zadruge. Posebna vabila bomo poslali le onim članom, kateri ne dobivajo »Delavske Pravice«. Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se čez pol ure vrši v istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor ob vsakem številu navzočih članov. — Načelnstvo.

Demagogija »frontašev«

H gibanju stavbinec za sklenitev kolektivne pogodbe je tudi »Zveza združenih delavcev« pristavila svoj piskrček, da ga napolni z zaslugami, katere bo do prinesla k sklenitvi kolektivne pogodbe. Ker se pri tozadevnih razpravah z delodajalci zastopniki ZZZ ne morejo prav nič izkazati in uveljaviti, so se tem bolj razkoračili v svoji »Fronti«, kjer postavljajo cele kolone demagogije. Tako hočejo zakriti svojo nesposobnost in nerazumevanje za reševanje vprašanj pri ureditvi delovnih in plačilnih razmer gradbenega delavstva. V svoji »Fronti« z dne 24. aprila t. l. piše nekdo z Jesenic, da kolektivne pogodbe še ni in da je temu kriva tudi JSZ, češ da si ne upa samostojno voditi boja, kadar gre za delavsko stvar, in da vedno išče pomoči marksistov. Kadar pa sede ti ljudje s predstavniki delodajalcev pri zeleni mizi, so pa nekoliko drugačni. Tam pa nismo opazili prav nobene korajžnosti, da bi svojo borbenost in razumevanje mogli uveljaviti. Samostojnosti JSZ v borbi za delavske interese nam ni treba še posebej dokazovati. O tem naj sodi delavstvo samo, ki bo tudi najbolj znalo tolnačiti take neosnovane izpade frontašev. Če govorimo o samostojnih nastopih in vodstvih posameznih organizacij za delavsko borbo, potem naj frontaši vedo, da je njihov predstavnik na shodu stavbinec v nedeljo, dne 18. aprila, v Delavski zbornici ob koncu svojega predavanja močno poudaril potrebo po skupnosti vsega delavstva, tedaj vseh organizacij, pri čemer ni izločil marksistov. Kje je torej doslednost?

Naše okrožne prireditve

V nedeljo, 23. t. m., se bo vršila v Radomljah okrožna prireditev za krajevne skupine KDM Radomlje, Kamnik in Duplico. Ob 9 zjutraj bo sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Po maši bo tečaj, na katerem bodo trije referati, ki bodo obravnavali idejno in praktično delo v organizaciji. — Ob 15 se bo vršila na prostem pred cerkvijo akademija. V slučaju slabega vremena se bo vršila akademija v Sršeh.

To in ono

Jesenice. Pri nas smo prav lepo obhajali srebrno poroko in 35letnico zaposlitve v tovarni našega podpredsednika tov. Stefana Ravnika. V soboto zvečer smo mu priredili podoknico, v nedeljo dopoldne pa smo se v velikem številu udeležili zahvalne sv. maše. Med cerkvenim obredom, katerega je izvršil Ravnikov nekdanji sošolec, ljubljanski kanonik dr. Tomaž Klinar, so na koro prav lepo peli člani skupine JSZ. Po sv. maši so Stefanu čestitali in mu voščili še nadaljnji božji blagoslov vsi tovariši in prijatelji. Kosila v Krekovem domu so se poleg sorodnikov, g. dr. Klinarja, domačega župnika g. Kastelca in kaplana g. Govekarja

Čemu naj bi bila po mnenju frontašev ravno JSZ tista, ki bi morala samostojno voditi borbo za kolektivno pogodbo stavbinec? Zakaj tega ne storijsjo frontaši, ki se tako širokoustijo o svoji borbenosti in o moči, ki jo med stavbinskim delavstvom predstavljajo. JSZ ni doslej in tudi v bodoče ne bo odvisna od kake tuje pomoči, pa naj bodo to marksisti, frontaši, ali njihovi prijatelji. Veliko važnost polaga JSZ na to, da se povsod, kjer to zahtevajo interesi delavstva, stvori enotnost, ker brez te danes ni misliti, še manj pa voditi res uspešno akcijo za izboljšanje položaja delavstva. Posebno velja to za gibanje stavbinskega delavstva, kjer ni nobena organizacija toliko močna, da bi mogla samostojno voditi tako borbo.

Pisec z Jesenic nadaljuje v »Fronti«, da je ena najvažnejših zahtev ta, da je jeseniški stavbinski delavec plačan tako, kakor v cenejšem kraju. Če to prav razumemo, spadajo na ta način jeseniški stavbinci v V. mezdni razred.

Na razpravi z delodajalci zastopnik jeseniških stavbinec iz vrst frontašev ni tako govoril. Slišati je bilo samo to, da jeseniški stavbinci zahtevajo tisto, kar zahtevajo mariborski stavbinci. To je bilo v glavnem vse, kar so zastopniki z Jesenic sploh govorili pri pogajanjih v Ljubljani. Naj pove »Fronta«, kje je bila tedaj doslednost in samostojnost njenih pristavev. Če bi bili vsi predstavniki ostalih organizacij, ki sodelujejo pri akciji za sklenitev kolektivne pogodbe, tako samostojni, potem bi prav gotovo kolektivne pogodbe stavbinec nikdar ne bilo.

novi dvorani v Radomljah. Za akademijo je sestavljen zelo pester spored. Pri posameznih točkah bodo sodelovali člani vseh treh skupin kamniškega okrožja, t. j. Kamnika, Radomelj in Duplice.

Ze danes vabimo vse člane KDM in člane strokovnih skupin JSZ bližnjega kraja, da se tečaja udeležijo v polnem številu. Na popoldansko prireditev pa vabimo širše občinstvo kamniškega okraja.

udeležili tudi zastopnik jeseniške skupine tov. Novak, predsednik JSZ tov. Zumer Srečko, ki je na izrečno željo slavljenca prihitel ta dan na Jesenice, in prijatelj dr. Aleš Stanovnik. Vsi imenovani so v kratkih govorih čestitali slavljencu k njegovemu jubileju, tov. Srečko Zumer pa se prav posebno v imenu JSZ in se mu zahvalil za vse njegovo delo v našem gibanju. Prav lepo je potekla Ravnikova slovesnost in vsi jo bomo ohranili v najlepšem spominu.

St. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, dne 2. t. m., se je poročila članica, odbornica in obr. zaupnica naše skupine, tov. Julka Mrjasec z g. Sitarjem. — V ne-

deljo, dne 9. t. m., pa se je poročila članica, odbornica in obr. zaupnica naše skupine, tov. Mici Čepelnik z g. Leopoldom Kepcem. Delavstvo obeh skupin jima želi mnogo sreče ter zadovoljstva v novem stanu.

Zagorje. Poročil se je agilni član skupine Drnovšek Anton. Poročil se je nadalje tudi tov. Kokač Albin z gospodično Jerab Pavlo. Bil je član krajevnne skupine KDM. Želimo obilo sreče in božjega blagoslova obema tovarišema!

Iz arhiva »Delavske fronte«. Zadnja »Delavska fronta« trdi, da je ZZZ nestrankarska strokovna organizacija. Istočasno priobčuje neko okrožnico, ki jo je podpisal Zumer Srečko, in hoče s to okrožnico iz leta 1932 dokazati, da je JSZ strankarsko-politična organizacija. (Glavna vsebina te okrožnice je bila: »V vsakem slučaju nas mora najti čas kompaktno združene v celoti. Predpogoj je, da utrdimo svoj strokovni sindikat JSZ in le potem nje napravimo vsak korak h katerikoli važni odločitvi za krščansko-socialistično delavstvo.«) Iz iste številke izvemo tudi, da ima ZZZ od svojega zadnjega občnega zbora nadalje zagantirano svojo »nepolitično in nestrankarsko« pripadnost naravnost v svojih pravilih. Tako je Zveza združenih delavcev tudi v tem oziru edinstvena. Zraven tega smo naravnost iz »Fronte« izvedeli, da je imelo to uradno glasilo Zveze združenih delavcev ali pa morda še celo ta zveza sama že leta 1932. skrbno urejen arhiv. Seveda ne smemo prezreti dejstva, da je »Delavska Fronta« začela izhajati komaj pred dvema letoma skoraj istočasno z ustanovitvijo Zveze združenih delavcev. Koga naj bi se torej tikala inkriminirana Zumerova okrožnica iz l. 1932, ko še ni bilo ne »Fronte«, ne ZZZ, ne SLS in ne JRZ, marveč je bilo čutili le trdo pest JNS režima? Močno pa dvomimo, da bi si upal kak predsednik, odbornik ali pa pokrovitelj ZZZ leta 1932. podpisati tako okrožnico.

Občni zbor ZZZ. Po kratkem času se je zopet vršil občni zbor ZZZ, zelene organizacije. Na njem se, po poročilih opazovalcev, ni pripetilo nič posebnega. Zanimivo je samo to, da je na občnem zboru javno izbruhnil na dan spor med levico in desnico. Levico, ki je hotela spraviti v odbor več delavcev, je vodil predsednik Kukovca, desnico, ki hoče absolutno poslušnost nasproti nedelavskim meščanskim elementom, pa bivši krščanski socialist Preželj. Čeprav so bili delavci za to, da se sestavi delavski odbor, je vendar zmagala desnica in reakcionarna struja. V sedanjem odboru je ostal samo še en delavec, vse druge je desnica iz odbora izrinila. Pri tem so ji posebno pomagali jeseniški »uskoliki«. To za nas ni nič novega. Saj so se enaki poskusi hoteli izvršiti tudi pri JSZ, samo da se niso mogli tako izpeljati kot pri ZZZ. Iskreni strokovničarji, ki sodelujejo pri ZZZ, so za eno preizkušnjo lahko modrejši. (To notico nam je poslal udeleženec občnega zbora, ki pravi, da čuti z JSZ, kljub temu, da je organiziran v ZZZ. Op. ured.)

Brezposelni

.Roman

Angleški napisal Walter Briesley

Poslovenil Radej Ciril

Vsako je vedel, da med njima ni ljubezni, čustvene namreč. Že ob samem pogledu na zaljubljen parček so se slišale med njima cinične pripombe. Kadar sta srečala človeka, ki je lagodno in samozavestno korakal po cesti, jima je prišla na jezik beseda zavisti. Gospa Cookova je zdaj pa zdaj opozorila moža na družine, v katerih vlada blagostanje in sreča, ker so zgrajene na trdni skali gotovosti in zanesljivosti. Če se je mož opravičeval in dokazoval, češ: »Oni pridejo lahko na isto kot smo mi!« ga je žena ostro zavrnila z besedami: »Nam bi se lahko enako godilo kot njim!« Pa položaj je bil brezupen, kajti žena ni hotela ničesar razumeti. Da bi pa ves dan sedela doma in žalovala ter vso noč jadikovala, tega »mož ni prenesel. To je bilo najhuje. Rajši bi se obesil. Ne, tega ne. Žena mu je bila dobra gospodinja. Jezila se je nad vsem svetom, to se razume. Včasih pa je bila duševno tako omamljena in zmešana, da je začela udrihati po nedolžnih ljudeh, ki niso trpeli nič manj kot ona; da, po tistih, ki so trpeli zaradi nje same. Zato je mož žrtvoval vse za svojega dečka, vse najboljše je bilo namenjeno njemu. Le on ga je mogel omečiti. Pred njim je bil slabič. Ko ga je otrok poprosil, naj ga nese, je takoj obstal in se sključil v dve gube.

»No, le pojdi sem, da vrha te ponesem.« mu je dejal.

Kar sam po sebi se je deček s svojim drobnim telescem oprijel očetu za hrbet in njegove drobne

ročice so se same ovile očetu okrog vratu. Ivan se je vzravnal in tiho zarenčal. »Prevelik si, dečko moj, da bi te nosil, veš!« je dejal.

»No, kaj za to, očka!« se je branil otrok.

»Nič za to!« je odgovoril oče, a rad bi bil še dodal: »Rad te nosim,« pa je obmolnil, ker je mislil, da bo Janko to izrazil kdaj pozneje, ko bo mati zraven.

Zložno sta korakala po cesti. Sonce je pripekalo z zapadne strani in metalo prednje dolge sence. Videl si dvoje senc, ki sta bili dolgi in zabrisani, obe stisnjeni v eno. Čebele zamudnice so brenčale krog njiju, ptički so neprestano čivkali in divje rože so v poletni soparici povešale svoje cvetove in širile naokrog svoje prijetne vonjave. S kriketnega igrišča je rezko odjeknil krik in zamrl v istem hipu.

»Donny si je kupil dvoje smetan, očka.« je nenadoma spregovoril Janko. »Plačal jih je po penny-ju.«

»Dvoje smetan, to je za takega majhnega dečka preveč.« je takoj odgovoril oče. »Njegov očka ima denarja, da sam ne ve koliko.«

»Ali ima več denarja kakor ti, očka?«, je radovedno povpraševal.

»Tega pa ne vem,« je odgovoril oče s takim glasom, da si takoj čutil, kaj hoče reči. Primera je bila namreč neumestna. »Toliko ima že, da živi kakor mi,« mu je pojasnil.

Janko je nekaj časa molčal. Preko dokaza, ki mu ga je oče vrgel pod noge, ni mogel splezati.

Tam, kjer se začenjajo vaške hiše (Top Street se imenuje tista ulica), se je igralo nekaj otrok. Ko jih je Janko zagledal, mu je skozi tisto zmešnjavo v njegovi glavi takoj šinila hitra razločna misel.